

ОКСАНА БОЙКО, аспірант кафедри англійської філології  
та лінгводидактики, Запорізький національний  
університет, Україна  
ORCID ID 0000-0002-8850-1066  
super-ksenichik05@ukr.net

## ОГЛЯД ОСНОВНИХ ВИДІВ, МЕТОДІВ І ЗАСОБІВ ОЦІНЮВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

OKSANA BOIKO, *ph.D student of the department of  
English philology and linguodidactics, Zaporizhzhia  
National University, Ukraine*

### OVERVIEW OF THE MAIN TYPES, METHODS AND TOOLS OF ASSESSMENT IN ENGLISH LESSONS

Стаття присвячена проблемі оцінювання на уроках англійської мови. Розкрито теоретичні аспекти основних видів оцінювання. Висвітлено результати українських досліджень щодо основних видів, методів і засобів оцінювання в рамках концепції НУШ. Оглянуто зарубіжні дослідження проблеми оцінювання. Проаналізовано навчальні посібники з англійської мови британських видавництв з грифом МОН України. Порівняно можливості для оцінювання, які надають посібники Express Publishing, MM Publication, Cambridge, Pearson та Macmillan. Описано застосування основних видів і методів оцінювання засобами деяких навчальних посібників згаданих вище видавництв.

**Ключові слова:** сумативне оцінювання, діагностичне оцінювання, формувальне оцінювання, пірінгове оцінювання, навчальний посібник.

**Summary.** The article is devoted to the problem of assessment in English language lessons. The theoretical aspects of the main types of assessment are revealed. The results of Ukrainian research on the main types, methods and means of assessment within the framework of the NUS concept are highlighted. Foreign studies on assessment are reviewed. The English language textbooks of British publishers with the stamp of the

Ministry of Education and Science of Ukraine are analysed. The possibilities for assessment provided by Express Publishing, MM Publication, Cambridge, Pearson and Macmillan are compared. The application of the main types and methods of assessment with the help of some textbooks of the above-mentioned publishers is described.

**Key words:** summative assessment, diagnostic assessment, formative assessment, peer-assessment, student's book.

**Мета:** окреслити перспективи застосування основних видів, методів і засобів оцінювання на уроках англійської мови в середній школі; запропонувати методичні аспекти використання конкретних видів, методів і засобів оцінювання на уроках англійської мови з урахуванням концепції НУШ.

**Постановка проблеми в загальному вигляді.** Метою сучасних закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО) є не лише передача певних знань, умінь чи навичок, а й навчити здобувачів освіти вчитися та діяти в умовах невизначеності. Одним з інструментів вчителя для досягнення цілі є оцінювання. Проте навіть з введенням концепції НУШ реалізація функцій оцінювання відбувається не повною мірою, особливо в умовах війни в Україні. Рекомендації ж щодо оцінювання навчальних досягнень в умовах НУШ поки що є лише для здо-

бувачів освіти у 5–6 класах. Що ж стосується англійської мови, то вчитель найчастіше оцінює комунікативну компетенцію – аудіювання, читання, письмо та говоріння. Хоча, згідно з модельною навчальною програмою НУШ (Редько, Шаленко., 2020), серед загальних результатів у комунікативній компетенції є ще онлайн-взаємодія, яку теж потрібно оцінювати. Крім того, у модельній програмі окремо зазначена соціолінгвістична відповідь та лінгвістична компетенція, що передбачає лексичний, граматичний, фонологічний та загальний лінгвістичні діапазони, які також потребують відстеження прогресу дитини задля досягнення основної мети базової середньої освіти. Отже, сьогодні в системі навчання англійської мови актуальною бачиться розробка такої методології оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, яка включала б усі оцінювання всіх зазначених у модельній навчальній програмі компетенцій, пошук актуальних технологій оцінювання для певної мовно-лінгвістичної навички, а також визначення взаємозв'язку, ролі та місця в початковому процесі різних видів оцінювання в контексті компетентнісної орієнтації середньої освіти.

**Аналіз досліджень і публікацій.** Згідно з наказом МОН від 01.04.2022 № 289, основними видами оцінювання є формувальне, поточне та підсумкове, до якого відносять тематичне, семестрове та річне оцінювання. На-

скрізними вміннями, які вчителю будь-якої іноземної мови потрібно відстежувати спільно з класним керівником, – інтерес до навчання, критичне та системне мислення, обґрунтування своєї думки, творчий підхід до виконання завдань, ініціативність, конструктивне керування емоціями, оцінка ризиків, самостійне прийняття рішень, вміння розв'язувати проблеми та співпраця з іншими.

На думку Наталії Борбич, Олени Гузенко та Тетяни Оксенчук, оцінка мотивує до навчання та забезпечує ефективний зв'язок учителя зі здобувачами освіти тоді, тільки тоді, коли в основі оцінювання покладено гуманістичний принцип, дитиноцентризм, партнерство між учасниками навчального процесу, єдність праці і здібностей, де праця займає перше місце (Борбич, Гузенко, Оксенчук, 2018). І. Безена, Т. Богатирьова та О.А. Дорошенко нагадують, що початковим є діагностичне оцінювання у вигляді тесту, читання, розповіді чи бесіди, яке дає можливість вчителю правильно підібрати навчальну програму для кожного здобувача освіти. На думку вчених, формувальне оцінювання – це відкрите, самостійне та періодичне оцінювання з подальшою підсумковою та прогностичною моделлю оцінювання, у якій бере участь не тільки вчитель, а й батьки та самі діти. Метою формувального оцінювання є підвищення якості навчання, тому частка "не" має бути відсутньою, а завдання поточного оцінювання – оцінити якість (Безена, Богатирьова, Дорошенко, 2020, с. 96–98).

Низка українських і зарубіжних досліджень присвячені формувальному оцінюванню, яке ще називають "оцінюванням для навчання" порівняно з поточним оцінюванням – "оцінювання для оцінювання" (Канівець, 2012; Tsagari, Vogt, Froehlich., 2015). А. Гривко та Л. Ващенко присвятили свою роботу визначенню місця формувального та поточного оцінювання учнів базової і старшої профільної школи. Дослідниці встановили, що першочерговим є стратегія та методика застосування цих видів оцінювання вчителем, а також те, що формувальне та поточне оці-

нювання доповнюють, а не замінюють один одного. У статті було зазначено формувальне навчальне оцінювання, яке здійснюється на основі діяльнісного підходу, а також формувальне діагностичне оцінювання, до якого застосовується інструментальний підхід (Гривко, Ващенко, 2021).

Е. Бажміна вивчала принципи застосування формувального оцінювання у вищій школі та його особливості. Авторка підкреслює, що формувальне оцінювання виконує формувальну, розвивальну та аналітичну функції, а підсумкове – традиційну та сумативну. Крім того, у праці наголошується на тому, що поняття "оцінювання" є вужчим ніж "оцінка". У статті звертається увага на те, що за результатами досліджень навчання у школах різних країн, Організація економічного співробітництва та розвитку представила шість умов ефективності формувального оцінювання у вищій школі – створення культури заохочення до використання інструментів оцінки, формулювання у групі навчальних цілей та відслідковування їх досягнення кожним студентом, застосування різних методів навчання, різних підходів до оцінки студентів, наявність зворотного зв'язку зі студентами, активне залучення їх до навчання (Бажміна, 2020, с. 131–133). Таким чином, для досягнення головної мети формувального оцінювання і навчання загалом навчити вчитися, між учителем і здобувачами освіти має відбуватись постійна взаємодія.

О. Андрійчук та Г. Харченко подають таке визначення формувального оцінювання: "це запланований, безперервний процес, який використовується учнями та вчителями для отримання доказів навчання, який відбувається "з учнями", а не "учнів" і фіксує рівень навчальних досягнень для того, щоб учителі та учні могли приймати негайні й ефективні рішення для досягнення цілей навчання та саморозвитку". Автори нагадали, що до формувального оцінювання можна віднести обговорення у класі, короткі відповіді, короткі письмові завдання-роздуми, вікторини, групову роботу і т. д., а до підсумкового оцінювання – розроблені вчителем

заліки чи іспити, тести, проєкти, тематичні есе, тематичні оцінки тощо. Зауважено, що в теорії одна й та сама технологія може бути застосована як для формувального, так і підсумкового оцінювання, хоча на практиці більшість підсумкових оцінок непридатні до формувального оцінювання, адже зворотній зв'язок, який створюють такі оцінки, є неефективним. Інструментами формувального оцінювання на уроках української мови та літератури були названі: матриці за і проти, аналітичні нотатки для допомоги у прийнятті рішень, ментальні та концептуальні карти, цифрові портфоліо, опитування громадської думки, саморефлексія, автобіографічні замальовки, груповий зворотний зв'язок, детальні та конструктивні відгуки на певну роботу здобувача освіти, вихідні зрізи та допуск (Андрійчук, Харченко, 2021). Аналізуючи перераховані інструменти формувального оцінювання, можна зауважити, що на уроках англійської мови такі інструменти також доцільно застосувати.

Н. Морзе та В. Вембер вивчали впровадження цифрових інструментів пірінгового оцінювання в освітній процес ЗВО. Дослідниці вважають, що пірінгове оцінювання є додатком до самооцінювання та невід'ємною частиною формувального оцінювання. Самооцінювання та взаємооцінювання є корисними методами розвитку продуктивних навичок (Al-Rashidi, Asif, Vanani, 2022). Пірінгове оцінювання – це "оцінка студентом результатів навчальної діяльності іншого студента". Морзе та Вембер зазначають, що пірінгове оцінювання дозволяє виявити типові помилки, підвищує прозорість оцінювання, мотивує до спільної роботи та покращення власних робіт, краще усвідомити матеріал, а викладач витрачає менше часу на перевірку та оцінювання. Проте, пірінгове оцінювання може бути непрозорим, адже студенти ще не є фахівцями, можливе недотримання термінів виконання робіт, а опис критеріїв оцінювання та організація роботи студентів вимагає багато часу викладача. Інструментами пірінгового оцінювання є електронна пошта, тести, що

перевіряються автоматично, робота над спільними документами, Moodle, карти знань, соціальні мережі, форуми, кросворди та матеріали Smart Notebook (Морзе, Вембер, 2019). Таким чином, пірінгове оцінювання – це синонім взаємооцінювання у працях (Канівець, 2012; Tsagari, Vogt, Froehlich., 2015). Н. Морзе та В. Вембер також представили методи формувального оцінювання та можливості різних цифрових інструментів для реалізації різних етапів формувального оцінювання (Морзе, Вембер, Гладун, 2019).

Низка робіт присвячена проблемі оцінювання саме на уроках англійської мови. О. Кміть уперше описала контрольну-оцінювальну компетентність майбутнього вчителя іноземних мов у початковій школі НУШ (Кміть, 2020), а О. Гаврилюк – проблему оцінювання студентів-майбутніх учителів іноземної мови (Гаврилюк, 2019). А. Маткарімова та Е. Тоштеміров оглянули основні види оцінювання на уроках англійської мови. Крім згаданих вище видів, автори додають, що при опитуванні з єдиною правильною відповіддю оцінювання буде об'єктивним, а за наявності більше однієї правильної відповіді або більше одного способу вираження цієї відповіді – суб'єктивним. Ще автори подають формальне оцінювання з наявністю письмового документа, такого як тест, вікторина або реферат, неформальне оцінювання, яке не впливає на підсумкову

оцінку – спостереження, контрольні списки, участь в уроці, портфоліо та обговорення. Також, оцінювання, яке здійснюється вчителем, дослідники називають внутрішнім, а оцінювання керівним органом, наприклад, вступні іспити у середню школу – зовнішнім (Matkarimova, Toshtemirov, 2017). Я. Бойко вивчав можливості ІКТ для оцінювання (Бойко, 2021). та мовне портфоліо як метод оцінювання, його перспективи (Бойко, 2022). Учений вважає, що завдяки ІКТ учні можуть завантажувати аудіофайли, вести блоги, записувати подкасти, створювати записи в щоденниках чи на вікі-сторінках. У цьому випадку зворотний зв'язок може надати будь-хто, що впливає на самооцінку учнів та їх мотивацію. Передові практики з вивчення мови мають стати прообразом якісного оцінювання (Бойко, 2021). Варто додати, що учні також можуть створювати різні дописи на своїх сторінках у соціальних мережах, навіть англійською мовою, що надасть учителю додаткові інструменти для оцінювання. На думку Я. Бойко, мовне портфоліо як метод оцінювання "повинно демонструвати та відображати мовний досвід учня і завдяки цьому підходу ілюструвати більш широке уявлення про його мовні здібності". Будь-який електронний артефакт стає активом електронної версії мовного портфоліо, яке можна розширити, адаптувати та швидко розповсюдити серед учнів, учителів і батьків (Бойко,

2022). Крім того, дослідження серед ефіопських учнів (Al-Hawamdeh, Hussen & Abdelrasheed, 2023) підтвердило, що оцінювання за допомогою електронного портфоліо більш корисне, порівняно з підсумковим оцінюванням для розвитку самостійності, самоефективності учнів і складності, точності і плавності їх письмових робіт.

Z. Mohamadi у своєму дослідженні (Mohamadi, 2018). порівнював вплив сумативного та формувального оцінювання в режимі онлайн. Учений дійшов висновку, що будь-яке втручання у стандартні стратегії оцінювання, особливо використання ІКТ, приводять до поліпшення навичок письма англійською мовою як іноземною. А у статті про діагностичне оцінювання знань іноземної мови (Pourdana, 2022) показано, що в парній спільній роботі залучення ІКТ сприяє досягненням у письмі більш слабких студентів, але в сильних студентів суттєвих змін не відбувається. В іншій роботі (Sherkuziyeva, Imamutdinovna, Ahmed Abdel-Al Ibrahim, 2023) стосовно рейтингового та віртуального оцінювання на успішність у письмі спостерігався рівень тривожності студентів. У результаті група, яка оцінювалась віртуально, показала кращі навички говоріння англійською мовою як іноземною та менший рівень тривожності під час тестування.

Таким чином, більша частина досліджень присвячена теоретичним



Рисунок 1. Додаткові завдання та контрольні тести до підручника Access 2



Рисунок 2. Компоненти посібника Prime Time 3



Рисунок 3. Компоненти книги для вчителя Gateway(2nd Edition) B1+

аспектам оцінювання, порівнянню сумативного та формувального, а також комп'ютерного та традиційного оцінювання. Крім цього, є окремі дослідження про онлайн-інструменти для формувального оцінювання, але немає досліджень, присвячених засобам оцінювання, які надаються вчителю разом з підручником певного видавництва, і способам їх застосування у навчальному процесі задля реалізації НУШ на практиці.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Найбільш затребуваними підручниками з англійської мови у школі є британські видання Express Publishing, MM Publication, Cambridge, Pearson та Macmillan. Розглянемо окремі підручники для се-

редньої школи кожного з цих видавництв, які мають грифи МОН, та проаналізуємо вчительські матеріали, які стають доступними з наявністю Teacher's book в розрізі проблеми оцінювання.

Почнемо із серії підручників Access на прикладі її другої частини від видавництва Express Publishing. Основними компонентами НМК є підручник з аудіо та зошит для учня з електронною версією, граматичний посібник із завданням, додаткові завдання у вигляді мовного портфоліо, збірник тестових завдань і книга для вчителя. Остання містить поурочні рекомендації та відповіді до підручника і зошита. Розглянемо додаткові матеріали.

Зі змісту на *рисунку 1* видно, що серед матеріалів для вчителя доступні лише додаткові ресурси з кожної теми, вступний тест, тести за темами та окремим ресурсом. Варто зауважити, що додаткові матеріали включають завдання зі словникового запасу, граматичного матеріалу, вивчених у відповідній темі, а також вправи для парної роботи та "портфоліо завдання". Тести за темами передбачають наступні підрозділи: "Vocabulary", "Grammar", "Everyday English", "Reading". "Writing" та "Listening". Таким чином, у серії Access відсутні засоби оцінювання навичок говоріння, їх учителям потрібно розробляти самостійно, тести за темами є засобом поточного оцінювання (*Кан-*



Рисунок 4. Додаткові компоненти Full Blast 1

івець, Т. М. (2012), а альтернативою такого оцінювання слугує метод мовного портфоліо (Al-Hawamdeh, Hussen & Abdelrasheed, 2023), але не в електронному вигляді. Іншими засобами формуального оцінювання можуть бути згадані у роботі (Matkarimova, Toshtemirov, 2017) спостереження, контрольні списки, участь в уроці обговорення та цифрові інструменти, описані в роботі (Морзе, Вембер, Гладун, 2019) за ініціативою вчителя.

Проаналізуємо ще одне НМК видавництва Express Publishing для підлітків – Prime Time на прикладі третьої частини.

Як видно з рисунка 2, компоненти Prime Time такі ж самі, як і в Access за виключенням мовного портфоліо, але посібник має компонент Public Speaking, який дозволить здобувачам освіти стати ефективними в говорінні англійською мовою. Отже, посібник має достатньо засобів для сумативного оцінювання, але замало для формуального оцінювання (Андрійчук, Харченко, 2021). Таким чином, посібники видавництва Express Publishing мають засоби діагностич-

ного, поточного та підсумкового оцінювання, але лише в окремих з них можна зустріти додаткові засоби формуального оцінювання. Для цього вчитель має самостійно заготувати матеріали та обрати інструменти.

Розглянемо ресурси, які пропонує видавництво Macmillan на прикладі посібника Gateway(2nd Edition) for Ukraine рівня B1+ для вчителів.

Як видно з переліку на рисунку 3, у посібнику для вчителя є Test Generator, який дозволяє перевіряти конкретні вміння і навички. Наявність Life Skills Videos дозволить вчителю навчати дітей життєвих навичок за допомогою певних завдань за темою відео з Resource Centres, а отже, й оцінювати прогрес здобувача освіти у критичному та системному мисленні, умінні співпрацювати з іншими, умінні оцінювати ризики, приймати рішення чи діяти творчо залежно від того, яка тема уроку. Використання Flipped Classroom videos дозволить учителю оцінити вміння підлітка самостійно навчатись, а також відстежувати прогрес здобувача освіти у цій компетентності з кожним наступним перевернутим уроком.

Компонент Online Workbook перевіряє домашнє завдання учнів автоматично та відправляє їм результати, а вчителю – звіт.

Отже, на відміну від посібників Express Publishing, посібники Macmillan надають широкий спектр ресурсів не тільки для сумативного (Бажміна, 2020), а й формуального оцінювання, що, у свою чергу, дозволить не тільки вчителю англійської мови реалізувати принципи НУШ, а й допоможе класному керівнику із заповненням свідоцтва досягнень здобувача освіти.

Проаналізуємо серію Full Blast видавництва MM Publication.

З рисунка 4 видно, у посібнику Full Blast є тематичне, семестрове та річне оцінювання, оцінювання граматики поточне і підсумкове. Розглянемо детальніше зміст цих тестувань. Тому представимо рисунок 5 з тестом за першою темою.

Рисунок 5 показує, що тести для поточного оцінювання містять завдання для перевірки словникового запасу, комунікативних навичок на рівні фраз, граматичних навичок, аудіювання, читання та письма. Тест з

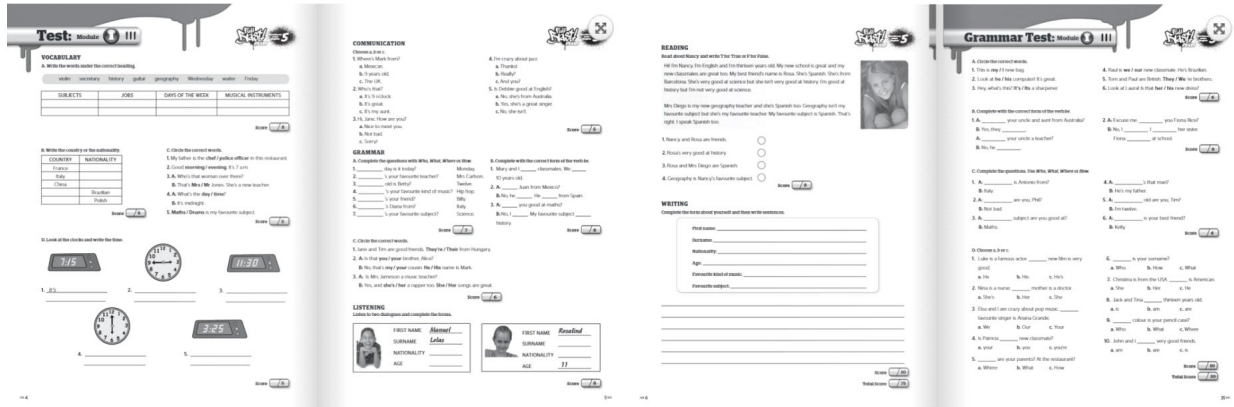


Рисунок 5. Тест 1 з Full Blast 1

граматики вміщує всі аспекти теми, вивчені в певному розділі. Важливо відмітити, що, на відміну від інших посібників, у Full Blast є українознавчий матеріал, використання якого дозволить вчителю розвивати культурологічну компетентність здобувачів освіти. Даний посібник може стати джерелом формульованого оцінювання патріотизму, ставлення до особливостей інших країн, наприклад, за створеними мапами думок щодо держав. Крім того, учитель може перевірити вміння учнів порівнювати певні аспекти культури декількох країн. Тобто посібники MM Publication дозволяють розвивати міжкультурні навички.

Отже, видавництво MM Publication надає широкий спектр матеріалів для сумативного оцінювання, але недостатньо матеріалів для формульованого оцінювання. Водночас оцінювання патріотизму та ставлення до інших країн відсутнє, як у MM Publication, у розглянутих вище посібниках.

Переходимо до видавництва

Cambridge. Для прикладу слугуватиме посібник Prepare NUШ 5, який, як додатковий компонент, містить Prepare 5 Test Book з тестами для точного оцінювання лексико-граматичного матеріалу, аудіювання, читання, письма та говоріння (рис. 6).

Зауважимо, що тести за темами наявні як для рівня стандарту, так і поглибленого рівня. Крім тематичних тестів, посібник містить семестрові і річні тести.

Книга для вчителя дозволяє бачити відповіді та готуватись до уроку за покроковими робочими програмами. Більше того, посібник Prepare 5 містить ще один компонент – Prepare Around the World, що складається з 20 уроків, кожен з яких присвячений окремій країні. Варто додати, що українське видання підручника подає окремі підрозділи, присвячені вивченню особливостей різних країн світу.

Як видно з рисунка 7, культурологічний урок пропонує цікаві фотографії, питання про країну, яка розглядається, та про Україну за темою

уроку і проєкт.

Перейдемо до іншого посібника видавництва Cambridge – Think. Книга для вчителя, як і в інших посібниках, містить поради до кожного уроку та відповіді на питання. Цифровий пакет пропонує планування, інтерактивний підручник та зошит, ігри до кожної теми, відео та аудіо із завданнями, які можна роздрукувати, відео для розвитку життєвих навичок із завданнями, тимчасові завдання для підготовки до іспиту, а так званий генератор тестів дозволяє вчителю самостійно налаштувати і створити тематичні, семестрові та річні, а також екзаменаційні тести типу IELTS. Також учитель може переглянути вже проаналізовану статистику кожного учня.

Таким чином, деякі навчальні посібники видавництва Cambridge містять дуже багатий для вчителя пакет ресурсів, у т. ч. і для оцінювання, схожих на посібники Macmillan. Такі ресурси дозволяють застосовувати як сумативне, так і формульоване оцінювання. У той же час ресурси,

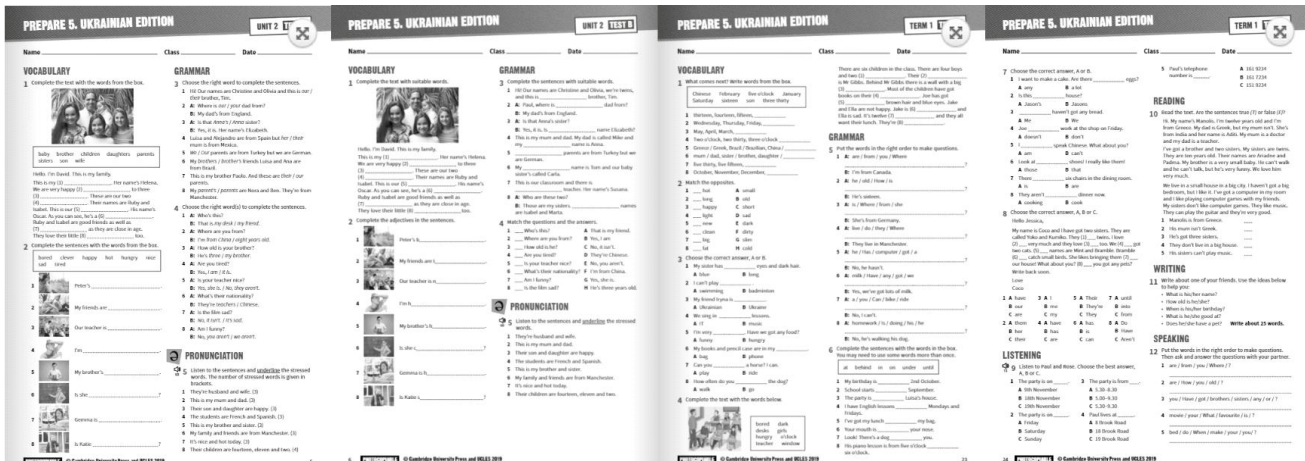


Рисунок 6. Тест 2 з Prepare 5 Test Book

# 1 ALL ABOUT ME

### SPEAKING

**1** Read the sentences. Write your ideas on small cards.

- The city you visited last year and liked.
- The city you visited last year and didn't like.
- The city you want to visit.

### VOCABULARY

**3** Choose the correct word from the box and write it on the line.


a view
cities
a language

a shop
countries

- There are 195 of these in the world today. See them on a map. \_\_\_\_\_
- This is what you can see from where you are. \_\_\_\_\_
- A lot of people live and work in shops and offices in these places. \_\_\_\_\_
- This is the words that people say, how people speak. \_\_\_\_\_
- This is a place where you can buy things like food or clothes. \_\_\_\_\_

**4** Write the words in the correct place.

south
east
west
north



#### Welcome to my city - Toronto

Hi I'm Olivia and I live in Toronto!

Toronto is the largest city in Canada, but it isn't the Canadian capital. Ottawa is, both cities are in the southeast of Canada. Around three million people live in Toronto and more than half of them come from other countries, not Canada. There are more than 200 different nationalities living there.

Most of these people come from countries in East Asia. There are many Chinese families and Korean and Japanese ones too. You can also find lots of families from South Asian countries, including Indian, Filipino and Pakistani adults and children.

People from European countries live here too. Some students at my school come from the United Kingdom and Ireland. They're Irish, English and Scottish.

The names of some areas of this city tell you who probably lives or works there. You can visit Chinatown, Koreatown and Greektown. Go to my favourite restaurants in Little Italy or Little India. Or hear people speak Portuguese in Portugal Village. Visit the Polish shops to buy Polish food and drinks or, of course, you can shop online for them.

Most people in Canada can speak English and French, like me. On the streets of Toronto, I usually hear more English, but you might hear people speaking Chinese, Italian or Spanish, or many other languages that people can speak.

My favourite view is from the CN Tower (the Canadian National Tower). It's amazing!

**7** Read the text again and answer the questions.

- Which is the capital of Canada?
 

Toronto
 Ottawa
- Which part of the world do more people come from?
 

East Asia
 Europe
- Where are some of the students in Olivia's class from?
 

India
 the UK
- Where is Olivia's favourite place to eat?
 

Little Italy
 Greektown
- Which languages can Olivia speak?
 

Italian & Spanish
 English & French

#### UKRAINE

Can you tell me some things about Ukraine?

- What's the capital of Ukraine?
- Which large city do you live in or near?
- Which part of the country do you live in?
- Which languages do people in your country speak?
- What's your favourite place to visit? What do you do there?
- What's your favourite view? What can you see there?

### PROJECT

Scan the QR code and take the quiz about Canada. How much do you know about the country?

LET'S MAKE A PROJECT!  
Find six interesting facts about another country in the world and make a quiz like the one about Canada. If necessary, add some photos to questions. Then ask the questions from your quiz to another group and check how much they know about the country.





Рисунок 7. Урок 1 Prepare. Around the World

## LIFE COMPETENCIES

It can be important to try to do new things - it's by taking on challenges that we learn new skills and grow as people. But it's also important to be realistic about what you can achieve.



**1** Watch the vlog. What challenge does Chloe set the audience? What challenge does she set herself?

**2** Watch the vlog again and make notes about:

- the obstacles to the challenge
- the rewards of the challenge.

**3** Read the blog post. Work in pairs and answer the questions.

- Why did Sara decide to run a marathon?
- Why was it a hard challenge for her?
- What were the results of her running the marathon - for herself, and for others?
- Was it a good idea for her to set herself this challenge? List positive and negative things.

**4** Imagine you are one of Sara's friends on the day that she told you she was going to run the London Marathon. What would you say to her?

**Me and my world**

**5** Think of a time when you set yourself a challenge and make notes.

- What was it?
- What did you do?
- What was the outcome?

**6** Work in pairs and tell your partner about your challenge.

Last year, I started doing some volunteer work for a charity in my town that helps disabled children. I found out that the charity needed to buy some new wheelchairs, but that they really didn't have the money. So, I started to think about what I could do to raise money.

When I mentioned this to my friends, they said, "Well, why don't you run the London Marathon?" They laughed and so did I - we all know that I'm not an athlete at all. I've never done any running before. But later, I started to think that it might not be a bad idea. I talked to the charity people and they agreed to put my name forward. I bought some gear and started running. I went out every night for a run and after a month or so, I found I could do almost five kilometres. The problem, though, is that the marathon is 42 kilometres!

The race was only five months away. I practised as hard as I could - I had to run and finish the race, because if I did, I would raise enough money from my sponsors to buy four new wheelchairs.

Well, when the big day came, I was not at all sure that I was ready. During my training I'd managed to run 25 kilometres in one session, but 42? Could I do it? Fortunately, it wasn't a hot day and the people running with me helped me a lot. Nevertheless, after about 34 kilometres, I was exhausted and I nearly stopped, but the people watching cheered me on and I managed to struggle on to the finish line. My time was five hours and ten minutes. But I was in pretty bad shape and I was taken to hospital. I had to stay there overnight to recover, but they let me go home the next day. It was hard, but I'm so proud that I did the marathon and got the wheelchairs for the charity.

#### TIPS FOR GIVING YOURSELF A CHALLENGE

- When you set yourself a challenge, think about the possible outcomes - if you succeed, and if you don't succeed.
- Think about outcomes not only for yourself, but perhaps for other people, too.
- If you think it's a tough challenge, talk to other people you trust before making a decision about whether or not to accept the challenge.

Рисунок 7а. Приклад додаткового ресурсу з Think 1 second edition

подібні до Think, не пропонують культурологічного контенту ні як основного, ні як додаткового компонента, на відміну від ресурсів з приміткою НУШ тих самих видавництв.

Останнім проаналізуємо видавництво Pearson. Т. Мись писала про можливості платформи MyEnglishLab (MEL) для навчання в університеті (Мись, 2019). Для середньої освіти платформа має такі ж потужні можливості. MEL – це платформа, де учні мають можливість передивитись відео чи прослухати аудіо, робити домашнє завдання, яке оцінюється автоматично, а вчитель може встановити строки виконання, обрати систему оцінювання, аналізувати прогрес кожного здобувача освіти за наведеними даними, приймати аргументовані заперечення в учнів щодо виконання завдань. Крім MyEnglishLab, є платформа Pearson English Portal (PEP), де знаходяться всі доступні матеріали як для учнів, так і вчителів. Розглянемо посібник Go



Рисунок 8. Доступні вчителю компоненти Go Getter

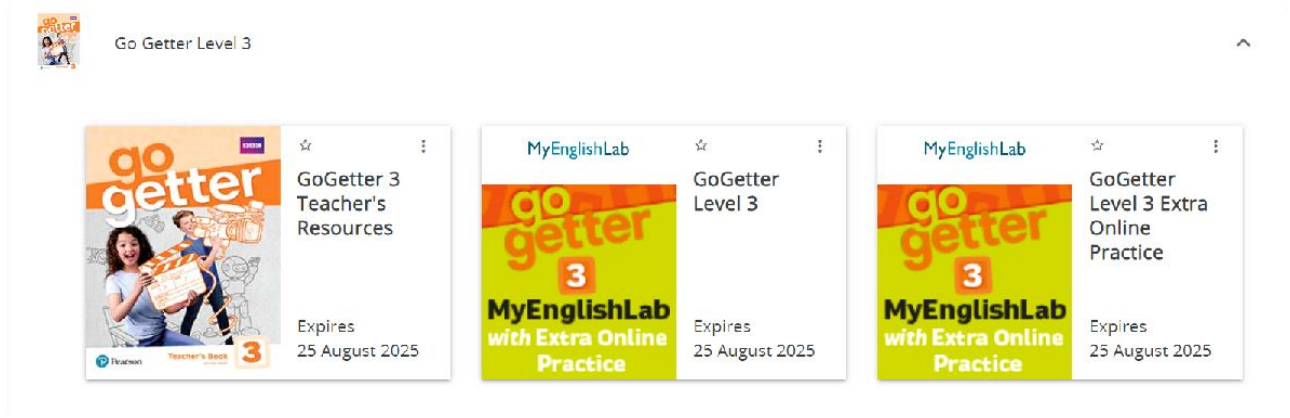


Рисунок 9. Компоненти для вчителя посібника Go Getter 3

Getter для 5–8 класів рівня стандарт.

На *рисунку 8* видно активне посилання до Pearson English Connect – платформу, що дозволяє проводити уроки онлайн за інтерактивним підручником, друкуючи відповіді до завдань з автоматичною перевіркою.

На *рисунку 9* є активне посилання до MEL як до віртуального робочого зошита і додаткових ресурсів. Розглянемо детальніше додаткові ресурси для вчителя на платформі MyEnglishLab.

З *рисунка 10* побачимо, що вчи-

тель має все необхідне для поточного оцінювання в онлайн-форматі, а також інші ресурси за кожною темою. Розглянемо першу вкладку з ресурсами для вчителя на *рисунку 9*.

Учитель має доступ до абсолютного всіх основних ресурсів посібника – аудіо та відео з додатковими завданнями, книги для вчителя за темами. Крім того, доступний широкий пакет для оцінювання та екстраресурси. З назви додаткових ресурсів видно, що їх можна друкувати, отже, вони доступні як для офлайн, так і онлайн-уроків.

На *рисунку 12* показано, що кожна тема має додатковий ресурс, а розділ Get Culture – це культурологічний компонент, який уже є однією зі складових посібника Go Getter 3. Українознавчим доповненням до Get Culture може стати посібник Across Ukraine відповідного рівня, що дозволить ефективно формувати у здоб-

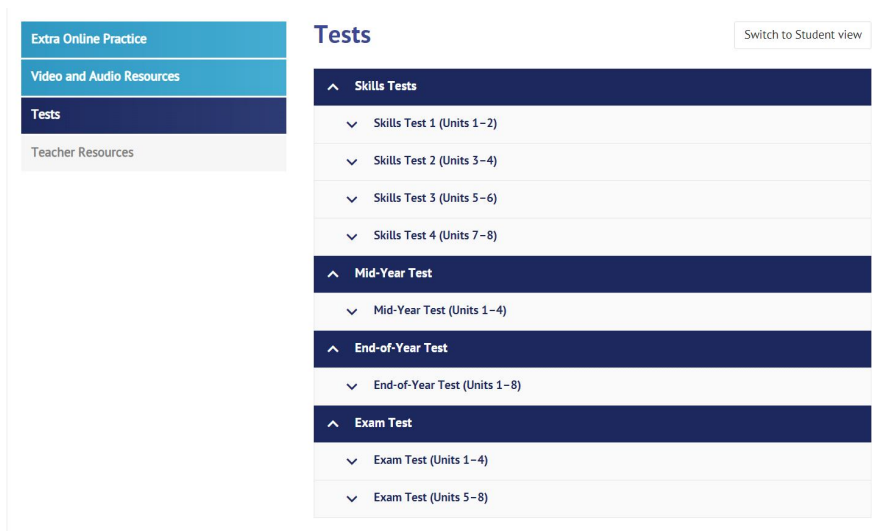


Рисунок 10. Тести до Go Getter 3



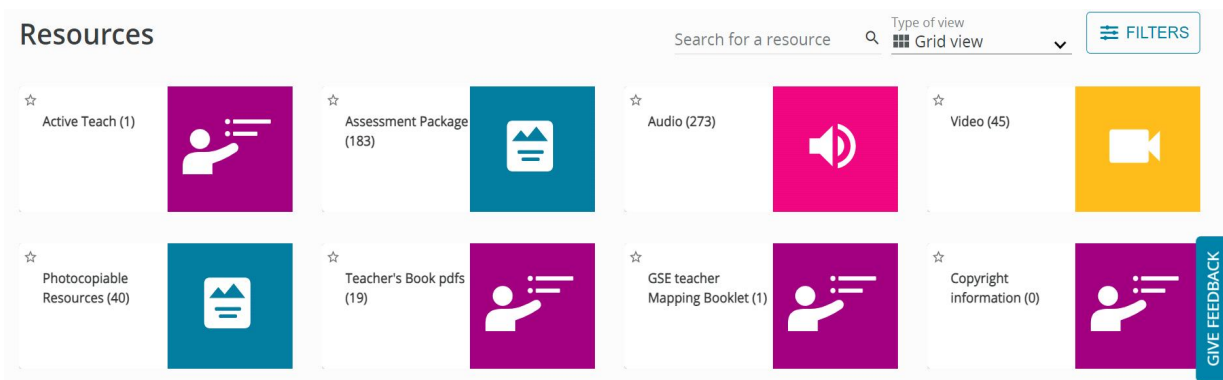


Рисунок 11. Ресурси для вчителя на PEP для Go Getter 3



Рисунок 12. Фрагмент photocopiable resources Go Getter 3 на PEP



Рисунок 13. Пакет для оцінювання (1) Go Getter 3



Рисунок 14. Пакет для оцінювання (2) Go Getter 3



Рисунок 15. Фрагмент пакета для оцінювання SLD

даткових ресурсів знаходимо комунікативні ігри. Будь-який з ресурсів, представлених на *рисунку 12*, може допомогти вчителю у формульній оцінюванні.

Перейдемо більш докладно до Assessment Package Go Getter 3.

На *рисунку 13* розміщені ті самі тести, що і на *рисунку 10*, але ще знаходимо і діагностичні тести, тести на словниковий запас, тести на знання граматики, тести на оволодіння мовними навичками, причому кожен тест має два варіанти – варіант А та В. Крім того, як видно з вкладки Placement Test, будь-який тест можна завантажити у зручному форматі, а отже, і роздрукувати. Таким чином, поточне оцінювання доступне для

проведення як в онлайн, так і офлайн-форматі.

Посібник містить вступний іспит та окремі завдання для контролю навичок письма і говоріння.

Варто також звернути увагу на те, що посібник надає можливості для навчання дітей з особливими освітніми потребами (*рис. 15*). Отже, видавництво Pearson допомагає у створенні інклюзивного освітнього середовища та дотриманні принципу рівного доступу до освіти.

Проаналізуємо посібник Focus 2nd edition для 8–11 класу на прикладі другої частини.

Учителю так само доступні поурочні плани (*рис. 16*) з можливістю викладання онлайн за інтерактивним

підручником, а також банк додаткових вправ на повторення вивченого матеріалу. Розглянемо додаткові ресурси.

Як бачимо з *рисунка 17*, для серії посібників Focus 2nd edition учителю доступні ті ж ресурси, що і для Go Getter, але з більшою кількістю, а принцип інклюзивності тут також дотриманий.

Таким чином, ресурси видавництва Pearson надають учителю широкі можливості для застосування всіх видів оцінювання, а також містять культурологічний компонент для розвитку міжкультурних компетентностей і додаткові уроки в рамках тем, що вивчаються, для розвитку і перевірки життєвих навичок, до яких не

Units













 1 Lives people live	 2 Science and technology	 3 The arts	 4 Home sweet home
 5 Time to learn	 6 Just the job	 7 Consumer society	 8 Well-being
 Word Store	 Vocabulary Bank – Exercises	 Focus 1 Grammar Review	 Grammar: Train and Try again

Рисунок 16. Presentation tool за теми Focus 2 2<sup>nd</sup> edition



















★ Assessment Package (425) 	★ Photocopiable Resources (53) 	☆ Audio (SB) (141) 	☆ Video (61) 
☆ Life Skills (20) 	☆ Exams (2) 	☆ Word Lists (80) 	☆ Culture Notes (1) 
☆ References (6) 	☆ Lesson Plans (88) 	☆ Answer Keys (SB & WB) (2) 	☆ Teacher's Book PDF (1) 
☆ GSE Teacher Mapping Booklet (1) 	☆ Accessibility and Inclusion (1) 	☆ Teaching with "Focus 2E" Videos (9) 	☆ Copyright Information (1) 
★ Test Generator (213) 	☆ Country specific (1) 		

Рисунок 17. Додаткові ресурси для вчителя за підручником Focus 2 2<sup>nd</sup> edition

доцільним є використання сумативного оцінювання.

**Висновки та перспективи подальших досліджень.** Отже, кожне з британських видавництв надає широкий спектр ресурсів для навчання англійської мови та для оцінювання навчальних досягнень. Проаналізувавши книжки видавництва Express Publishing, MM Publication, Cambridge, Pearson та Macmillan, доходимо висновку, що абсолютно кожне з них має все необхідне для діагностичного, поточного та підсумкового оцінювання, але матеріали для формуального оцінювання, у т. ч. для самооцінювання та взаємооцінювання, у деяких з видань потребують доопрацювання. Крім того, видання містять культурологічний додаток до своїх посібників, або ж аспект культури є частиною змісту підручника, що дає змогу розвивати та оцінювати міжкультурні навички. Видання Cambridge, Pearson та Macmillan обов'язковим компонентом містять підрозділ "Life skills", для якого доцільним є лише формуальне оцінювання.

Перспективи подальших досліджень вбачаються у розробці та практичній імплементації навчання й оцінювання тих аспектів англійської мови, яких немає у посібниках, серед яких, наприклад, віртуальна комунікація, а також у розширенні методів оцінювання основних мовних навичок на уроках англійської мови. Теоретико-прикладного педагогічного дослідження потребують іспитивне оцінювання, повторне оцінювання та оцінювання особистості.

#### СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Андрійчук, О., Харченко, Г. (2021). Інструменти формуального оцінювання в діяльності вчителя гуманітарних предметів. *Українська полоністика*, 19, 143–150.

Бажміна, Е. А. (2020). Формувальне оцінювання: цілі, умови, принципи та структура. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького*, 4, 130–137.

Безена, І. М., Богатирьова, Т. М., Дорошенко, О. А. (2020). Формувальне оцінювання вмінь і компетентно-

стей школярів в контекстах стратегій сучасної середньої освіти. *Наукові записки*, 1, 95–101.

Бойко, Я. (2022). Мовне портфоліо як інтеграція досягнень сучасних цифрових технологій в систему оцінювання на уроках англійської мови. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*, 1 (1), 59–66.

Бойко, Я. (2021). Особливості використання системи оцінювання та сучасних цифрових технологій у процесі навчання англійської мови. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*, 1 (5), 63–70.

Борбич, Н., Гузенко, О., Оксечук, Т. (2018). Гуманістичний підхід в оцінюванні результатів навчання школярів: історико-педагогічний аспект. *Педагогічний часопис Волині*, 4, 19–25.

Гаврилук, О. Г. (2019). Контроль знань та вмінь з англійської мови у майбутніх учителів у закладі вищої освіти як педагогічна проблема. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*, 9 (93), 155–165.

Гривко, А., Ващенко, Л. (2021). Поточне та формувальне оцінювання в базовій старшій профільній школі. *Український педагогічний журнал*, 2 (2), 72–83.

Канівець, Т. М. (2012). Основи педагогічного оцінювання. Ніжин: Видавельц ПП Лисенко М. М., 102 с.

Кміть, О. В. (2020). Контрольно-оцінювальна компетентність майбутнього вчителя іноземних мов початкових класів. *Вісник національного університету "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка*, 9 (165), 58–64.

Мись, Т. І. (2019). Використання платформи MyEnglishLab у навчанні майбутніх юристів англійської мови. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету*, 30, 120–126.

Морзе, Н. В., Вембер, В. П. (2019). Впровадження пірінгового оцінювання в освітній процес. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету*, 6, 44–54.

Морзе, Н. В., Вембер, В. П., Гладун, М. А. (2019). Використання цифрових технологій для формуального оцінювання. *Відкрите освітнє е-середовище сучасного*

*університету*, 202–214.

Редько, В. Г., Шаленко, О. П., Сотникова, С. І., Коваленко, О. Я., Коропецька, І. Б., Якоб, О. М., ... Кіор, Т. М. (2020). Модельна навчальна програма "Іноземна мова. 5–9 класи" для закладів загальної середньої освіти. Міністерство освіти і науки України. 42 с.

Al-Hawamdeh, B. O. S., Hussen, N. & Abdelrasheed, N. S. G. (2023). Portfolio vs. summative assessment: impacts on EFL learners' writing complexity, accuracy, and fluency (CAF); self-efficacy; learning anxiety; and autonomy. *Lang Test Asia*, 13.

Al-Rashidi, A. H., Asif, M., Vanani, M. G. (2022). Learner-oriented assessment (LOA) practice: the comparative study of self-assessment, peer assessment, and teacher assessment on EFL learners' writing complicity, accuracy, and fluency (CAF), speaking CAF, and attitude. *Lang Test Asia*, 12.

Matkarimova, A. I., Toshtemirov, E. N. (2017). Assessment in teaching a foreign language. *Molodoi uchenii*, 139, 432–434.

Mohamadi, Z. (2018). Comparative effect of online summative and formative assessment on EFL student writing ability. *Studies in Educational Evaluation*, 59, 29–40.

Pourdana, N. (2022). Impacts of computer assisted diagnostic assessment on sustainability of L2 learners' Open Access collaborative writing improvement and their engagement modes. *Asian-Pacific Journal of Second and Foreign Language Education*, 7, 21 p.

Sherkuziyeva, N., Imamutdinovna Gabidullina, F., Ahmed Abdel-Al Ibrahim, K. (2023). The comparative effect of computerized dynamic assessment and rater mediated assessment on EFL learners' oral proficiency, writing performance, and test anxiety. *Lang Test Asia*, 13.

Tsagari, D., Vogt, K., Froehlich, V., Cs?pes, I., Fekete, A., Green, A., ... Kordia, S. (2015). Handbook of Assessment for Language Teachers. Erasmus TALE Project. 228 p.

Стаття надійшла 19.04.2023 р.

